

Balāde par skaistuli 美人賦

Sima Sjanžu 司馬相如¹

Sima Sjanžu – smuks un elegants laiskošanās galmā, atceļojis pie valdnieka², kurš jūsmoja par viņu.
司馬相如，美麗閑都，游於梁王，梁王悅之。

Dzou Jan³ paslepus valdniekam bilda: „Sjanžu, lai arī skaists, tomēr tērpu krāsas slēpj viltību, tā nešķīsta burvība, viņš neuzticams. Pielīšķēdamies ar koķetiem glaimiem, viņš izpriecās klejo pa valdnieka sievu pilīm. Vai nepārbaudīsiet to?”

鄒陽潛之於王曰：相如美則美矣，然服色容冶，妖麗不忠，將欲媚辭取，悅游王后宮，王不察之乎？

Tad valdnieks jautāja Sjanžu: „Vai Tev tīk daiļavas?”⁴ Tas atbildēja: „Man, padotajam, nepatīk vis.”
王問相如曰：子好色乎？相如曰：臣不好色也。

Valdnieks turpināja: „Vai Tava vienaldzība pret daiļavām ir kā Konfūcijam un Modzi?”
王曰：子不好色何若孔墨乎？

Sjanžu teica: „Senos laikos tādi atturībnieki kā Konfūcijs un Modzi, uzzinot par galmam dāvinātajām sievietēm, steigšus muka prom;⁵ un pat attālumā izdzirdot mīlas dziesmas, grieza ratus mājup.⁶ It kā no uguns glābdamies, viņi metās ūdenī; it kā no slīkšanas vairoties, kāpa augstu kalnā. Tie pat vēl neieraudzīja neko, ko varētu iekārot. Tad kā lai noskaidro, vai netika daiļavas viņiem?”

相如曰：古之避色孔墨之徒聞齊饋女而遐逝。望朝歌而回車？譬猶防火水中，避溺上隅，此乃未見其可欲，何以明不好色乎？

Kas attiecas uz mani, bērniībā uzaugu rietumu pusē. Neprecējies, viens pats dzīvoju plašā mājā. Nebija neviena, ar ko palakstoties. 若巨者，少長西土，鰥處獨居，室宇辽廓，莫與為娛。

Austrumu kaimiņos bija kāda meiča – mākoņu matiem burvīgi kupliem, pusemēness skropstām un sniegbaltiem zobiem, iesārtiem vaigiem un plaukstošu seju. Elpa aizrāvās viņas mirdzuma dvesmā.
臣之東鄰，有一女子，雲髮豐艷，娥眉皓齒，顏盛色茂，景喘光起。

Kā gulbītis pašķiebusi galvu, viņa lūkojās uz rietumiem, vēloties iemantot mani un kopā mitināties. Viņa pakāpās uz žoga un iztālēm raudzījās manī. Trīs gadus būdams tur, es atturīgs nepaļāvos.
恆翹翹而西顧，欲留臣而共止。登垣而望巨，三年於茲矣，臣棄而不許。

Pēc pavēles es jāšus devos uz austrumiem, klusībā apbrīnodams dižā valdnieka augstsirdību. Ceļš veda caur Džen un Vei⁷, pa mīlnieku zīdkoku birzēm. 竊慕大王之高義，命駕東來，途出鄭衛，道由桑中。

No rīta es pametu Dženvei⁸, bet vakarā piestāju Šangun⁹. Viesu namā – milzu zāles, mistisks klusums un dūmaku vijas. Logi un durvis pat dienā bij' ciet, pustumsa kā dievu mītnē.
朝發溱洧，暮宿上宮。上宮閑館，寂奧雲闥，門閣晝掩，暖若神居。

¹ Haņ dinastijas dzejnieks (179.-117.g.p.m.ē.), pirmais ķīniešu erotiskās lirikas autors, kurš rakstīja *fu* žanra stāstošo dzeju. Šajā darbā viņš parāda sevi kā vīru ar stingru raksturu un augstiem morāles standartiem, lai gan īstenībā viņam bija daudz mīlas dēku. Leģenda stāsta, ka šo dzejoli viņš sarakstījis pēc tam, kad pārlieku nododamies vīnam un seksam, bija saslīmī, un ārsts ieteica atturību.

² Lian reģiona (tag.Henaņ prov.) hercogs Sjaovan, Haņ imperatora Gaodzu pēctecis, īstajā vārdā – Liu Vu.

³ Rakstnieks, domātājs no Cji reģiona, kurš bija atbraucis uz Lian galmu darbā.

⁴ Burtiski: *Teve patīk krāsas?*

⁵ Atsauce uz nostāstu par Konfūciju, kurš, uzzinājis par izpriecu konkubīnēm, ko Lu galmam dāvinājusi Cji valsts, novērsās un devās prom.

⁶ Atsauce uz nostāstu par Modzi.

⁷ Agrākos laikos atsevišķas valstis, Haņ dinastijas laikā – reģioni.

⁸ Vietas nosaukums tā laika Džen reģionā.

⁹ Vietas nosaukums Vei reģionā, kur atradās lepna viesu māja, izpriecu nams.

Es atstūmu tās durvis un iekļuvu istabā, ziedu smarža spēji uzvēdīja, krāšņi baldahīni, augstas gultas.
臣排其戶而造其室，芳香芬烈，儷帳高張。

Piemīlīgi uz gultas tur sēdēja vienuļa meitene, vilinoša kā eksotiska puķe, maigu dabu, žilbinošām aprisēm.
有女獨處，婉然在床，奇葩逸麗，淑質艷光。

Manot, ka vilcinās, viņa man uzsmaidīja un teica: „*Cienīts kungs, no kurienes nākdams? Šķiet, esat mērojis tālu ceļu!*” 睹臣遷延，微笑而言曰：上客何國之公子？所從來無乃遠乎？

Tad piedāvāja gardu vīnu un sniedza skanīgu cjiņ. Es paņēmu to un spēlēju, par „Krāšņo orhideju baltā sniegā”. 遂設旨酒，進鳴琴。臣遂撫琴，為幽蘭白雪之曲。

Te meitene iedziedājās: „*Ak, viena pati mītu tukšās ēkās bez balsta. Ak, cerot uz krietnu vīru, jūtās smeldz grūtsirdība. Nu skaistulis ir klāt, bet kāmdēļ gan tik vēlu? Ak vai, ik dienas vīst jaunības plauksme mana. Jā, es uzdrīkstos atdoties, jau mūžam ilgojos.*”

女乃歌曰：獨處室兮廓無依，思佳人兮情傷悲！有美人兮來何遲，日既暎兮華色衰，敢托身兮長自思。

Nefrīta matu sprādze pieskārs manai galvai, zīdainās piedurknes novēdīja man tērpu. Saule jau sliecās uz rietu, satumsa, iestājās nakts. Ieplūda skaudri salts vējš, ārā putināja pārslas. Tukšajā telpā bij' klusums pilnīgs, nedzirdēja cilvēka balsis.

玉釵撲臣冠，羅袖拂臣衣。時日西夕，玄陰晦冥，流風慘冽，紊毋飄零，閑房寂謐，不聞人聲。

Tad iekārtoja viņa gultu, nolika naktstērpus, lietišas retas, zelta dozīti ar vīraka smaržu. Nolaidās mežģīņu baldahīns; palagi, segas viena virs otras; greznais spilventiņš šķērsām pār gultu.

於是寢具既陳，服玩珍奇，金錘薰香。黼帳低垂，裊褥重陳，角枕橫施。

Meitenei norisa augšējais ģērbs, atklājās apakšveļa. Sniegbaltais ķermenis kailumu dvesa, trausli kauli un tvirta miesa. Uz reizi viņa man tuvojās, maīga un slidīga, gluži kā eļļa.

女乃馳其上服，表其裏衣。皓體呈甄，弱骨豐肌。時來親臣，柔滑如脂。

Bet es iekšēji jutos mierīgs, sirds krūtīs man nenodrebēja, morāles zvērestu glabāju cieši, nešaubījos par nosprausto mērķi. Kā putns pacēlos augstumos un atvadījos no viņas uz mūžu.

臣乃脈定於內，心正於懷，信誓旦旦，秉志不回。翻然高舉，與彼長辭。

/no senķīniešu valoda tulkoja – Agita Baltgalve/